

Toimintakertomus 2007

Sisällys

1. Yleistä s.2
2. Yhteiskunnallinen vaikuttaminen s.5
3. Ympäristökasvatuksen laadun kehittäminen s. 6
4. Kasvattajien ympäristökasvatustyön tukeminen ja yhteistyöverkostot s. 8
  - 4.1. Vihreä lippu –ympäristöohjelma s. 8
  - 4.2. Paikallistoiminta s. 9
    - 4.2.1. Paikallistoimintaryhmä Räpylä
    - 4.2.2. Haavi – Varsinais-Suomen ympäristökasvatusyhdistys
  - 4.3. Koulutus ja neuvonta s. 10
    - 4.3.1. Ympäristökasvatuspäivät 2007
    - 4.3.2. Muu koulutus ja neuvonta
  - 4.4. Ympäristökasvatuksen yhteistyö s. 11
    - 4.4.1. Pyöreän pöydän yhteistyö
    - 4.4.2. Luonto- ja ympäristökouluyhteistyö
    - 4.4.3. Muu yhteistyö
5. Viestintä s.13
  - 5.1. Yleistä
  - 5.2. Ympäristökasvatus-lehti
6. Talous s. 13

1. YLEISTÄ

Suomen Ympäristökasvatuksen Seura on maamme ainoa ympäristökasvatuksen edistämiseen, kehittämiseen ja tukemiseen erikoistunut järjestö. Seuralla on maamme kaikkien keskeisten ympäristöjärjestöjen antamat valtuudet toimia edustajanaan ympäristökasvatuskysymyksissä. Toiminta jakautuu aktiiviseen yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen ympäristökasvatuksen puolesta, ympäristökasvatuksen laadun kehittämiseen ja kasvattajien ympäristökasvatustyön tukemiseen.

Toiminta kattaa myös kestävän kehityksen sosiaalisen ulottuvuuden, sillä esimerkiksi osallisuus ja monikulttuurisuus ovat keskeisessä asemassa seuran toiminnassa. Seura tekee työtä sen puolesta, että Suomessa yhä laajenevalla joukolla kasvattajia on halua ja edellytyksiä välittää lapsille ja nuorille kestävän kehityksen mukaisia tietoja, taitoja ja asenteita.

Näkyvimpiä toimintamuotojamme ovat kansainvälinen Vihreä lippu –ympäristöohjelma kouluille ja päiväkodeille, Ympäristökasvatus-lehti ja valtakunnalliset Ympäristökasvatuspäivät. Lisäksi olemme viime vuosina kehittäneet aktiivisesti nuorisotyön ympäristökasvatuskoulutusta opetusministeriön rahoittamassa Ekot ja Ökyt -hankkeessa ja sen jatkohankkeessa.

Ympäristökasvatus-lehti on ympäristökasvatuksen merkittävin tiedotuskanava maassamme. Lehden päämääränä on edistää kestävästä kehityksestä ottaen huomioon kestävän kehityksen kaikki osa-alueet (kts 5.2.).

Vuosittain järjestettävät valtakunnalliset Ympäristökasvatuspäivät tarjoavat alan toimijoille tukea ja virikkeitä omaan työhön. Vuonna 2007 päivät järjestettiin 11. - 12.10. Oulussa. Päivien teemana oli ilmastonmuutos; miten käsitellä ilmastonmuutosta lasten ja nuorten kanssa. Osallistujia päivillä oli 115 henkeä.

Suomen Ympäristökasvatuksen Seura koordinoi maassamme kansainvälistä, päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten Vihreä lippu -ympäristöohjelmaa. Ohjelman periaatteet ovat ympäristökuormituksen vähentäminen, kestävän kehityksen kasvatuksen integrointi opetukseen ja toimintakulttuuriin, lasten ja nuorten osallisuus sekä yhteistyö ympäröivän yhteiskunnan kanssa. Ohjelmassa oli vuoden 2007 lopulla mukana 185 koulua, oppilaitosta ja päiväkotia. Ohjelma tavoittaa päivittäin 40 000 suomalaista lasta, nuorta ja aikuista. (Kts.4.1.)

HALLITUS

- Puheenjohtaja, projektipäällikkö Merike Niitepöld
- Koulutoiminnan päällikkö Kirsi Airaksinen, varalla ympäristösuunnittelija Pirjo Rinne
- Erikoissuunnittelija Elina Pilke, luokanopettaja, KM Tiina Kilpeläinen
- Luokanopettaja, KM Tarja Malmi-Raike, varalla ympäristökouluttaja Jaana Hiltunen
- Tradenomi (ympäristöjohtaminen, AMK), filosofian ylioppilas Tarja Heinonen, varalla luontokoulunopettaja Anna Kettunen
- Biologi, ympäristökasvattaja Kirsi Palviainen, varalla ympäristökouluttaja Silja Sarkkinen
- Ympäristökoulun opettaja Elena Saarikallio, varalla koulutuspäällikkö Tuovi Kurttio
- Lasten- ja nuortotoiminnan suunnittelija Maria Aroluoma, opiskelija Saara Susiluoma

TYÖNTEKIJÄT

- Toiminnanjohtajana Eeva-Maija Bergholm (Kati Vähä-Jaakkolan sijainen)
- Vihreä lippu –päällikkö Aino Lotvonen (Heli-Maija Asikaisen sijainen)
- Järjestösihteeri Erja Solla (sairauslomalla 21.3. -), toimistoapu Anu Siljanto 1.4. - 8.6. ja 20.8. - 19.12.
- Ympäristökasvatus-lehden toimitussihteeri Marjo Soulanto
- Ympäristökasvatus-lehden taittaja Sanna Saastamoinen
- It-tukihenkilö Petro Tamminen
- Yhteinen maapallo –teeman suunnittelija Essi Aarnio-Linnanvuori 26.3. – 25.5. 2007
- Environment & Innovation -projektin koordinaattori Peter Kullberg 16.11.07 alkaen. Projekti jatkuu vuoden 2009 loppuun

Lisäksi toiminnan apuna oli kaksi harjoittelijaa Laurea ammattikorkeasta: Leena Paasialho 11.6. - 31.8. ja Hanne Siikström 3.9. - 14.12.

Kirjanpidosta vastasi Tilitoimisto Hailio.

Jäseniä oli vuoden lopussa 612. Näistä yhteisöjäseniä oli *Ainolan puiston alakööki, Ab Utbildning Sydväst, Birdlife Suomi, Emmi-koti, Jyväskylän maalaiskunnan luontokoulu, Jyväskylän yliopiston museo, Järvenpään seurakuntaopisto, Karjalan luontokouluyhdistys, Keski-Suomen Ympäristökeskus, Kotitalousopettajaliitto, Koulurinteen päiväkoti, Kuvataideopettajaliitto, Langinkosken lukio, Luontokoulu Aquila, Luonto-Liitto, Metsähallitus Etelä-Suomen luontopalvelut, Metsähallitus Lapin luontopalvelut, Metsähallitus Seitsemisen luontokeskus, Natur och Miljö, Oy Gardenia-Helsinki, Päiväkoti Pikkuprinssi, Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskus, Ristomaan päiväkoti, Suomen Latu, Suomen luonnonsuojeluliitto, Suomen Metsäyhdistys, Suomen Ympäristökeskus, WSOY Oppimateriaaliosasto, WWF sekä Vihreä lippu –osallistujat (185 kappaletta).*

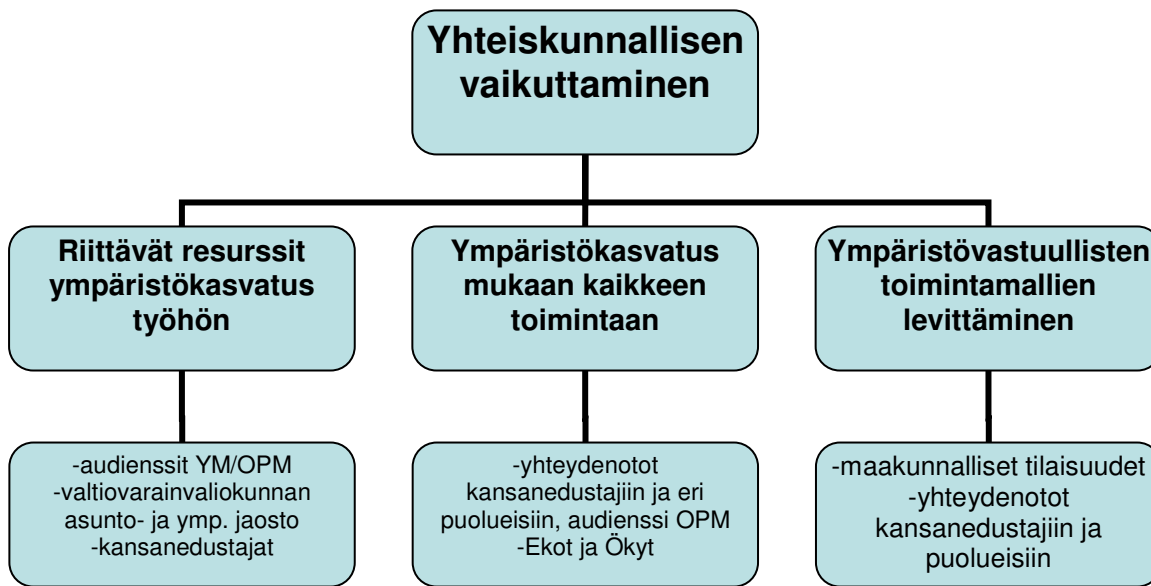
Hallituksen alla toimi useita työryhmiä, jotka olivat avoimia kaikille jäsenille.

- Yhteiskunnallista vaikuttamista organisoivaksi strategiaryhmä, joka kokoontui vuoden aikana 6 kertaa. Työtunteja ryhmäläisille kertyi yhteensä noin 90 tuntia.
- Varainhankintaryhmä kokoontui vuoden aikana viisi kertaa. Työtunteja ryhmäläisille kertyi yhteensä noin 50 tuntia.
- Ympäristökasvatuspäivien suunnitteluryhmä kokoontui viisi kertaa. Lisäksi ryhmäläiset tekivät talkootyötä Ympäristökasvatuspäivillä. Työtunteja kertyi yhteensä noin 60 tuntia.
- Ympäristökasvatus-lehden toimituskunta. Toimituskunta kokoontui vuoden aikana neljä kertaa. Lisäksi toimituskuntalaiset kirjoittivat lehteen artikkeleja ja tekivät haastatteluja. Työtunteja kertyi yhteensä noin 110.
- Vihreän lipun kehittämistyöstä vastaa Vihreä lippu -työryhmä eli Hanska. Hanska kokoontui vuonna 2007 kuusi kertaa, yhteensä työtunteja kertyi 61.
- Paikallistoimintaa kehittävä ja tukeva Räpylä kokoontui vuoden aikana 7 kertaa. Työtunteja kertyi yhteensä 110.

TOIMITILAT

Suomen Ympäristökasvatuksen Seuralla on käytössään toimisto Pohjoisella Hesperiankadulla Helsingissä. Samoissa tiloissa toimii myös Stete (Suomen toimikunta Euroopan turvallisuuden edistämiseksi) sekä CISV-Helsinki. Seuralla on myös mahdollisuus käyttää samassa rakennuksessa olevaa Kepan kokoustilaa.

2. YHTEISKUNNALLINEN VAIKUTTAMINEN

Yhtenä keskeisenä tavoitteena vuodelle 2007 oli Kestävää kehitystä edistävän kasvatuksen ja koulutuksen strategian saaminen osaksi uutta hallitusohjelmaa. Tässä onnistuttiin hyvin, sillä hallitusohjelmaan on kirjattuna ympäristökasvatuksen edistäminen sekä ympäristöpolitiikan että koulutus- ja tiedepolitiikan alle. Työvälineinä tavoitteeseen pääsemiseksi oli kirjelmä kaikille kansanedustajille, puhelut ja sähköpostit hallitusneuvottelujen kannalta keskeisiin henkilöihin sekä kolmen suurimman puolueen ja Vihreiden puoluetoimistoihin.

Vuonna 2007 seura jätti Opetushallitukseen esityksen ympäristökasvatuksen erikoisammattitutkinnosta. Muutosesityksen käsittely on Opetushallituksessa kesken ja jatkamme asian eteenpäin viemistä. Toiminnanjohtaja on nimetty myös Opetushallituksen luonto- ja ympäristöalan ohjausryhmään, joka ohjaa luonto- ja ympäristökasvattajan perustutkinnon rakentamista. Työryhmän ensimmäinen kokous on alkuvuodesta 2008.

Seura on vaikuttanut nuorisopuolen opetussuunnitelmatyöhön Ekot ja Ökyt –hankkeessa. Uuden nuorisolain mukaisesti nuoriso- ja vapaa-aikatoiminnan ohjaajien tulisi kyetä työssään toteuttamaan ympäristökasvatusta ja siihen liittyvää ympäristötoimintaa. Tämän mukaisesti ympäristökasvatuksen pitää olla osa nuorisotyöntekijöiden opintopalettia. Työ asian edistämiseksi jatkuu vielä vuonna 2008.

Ympäristöministeriön järjestöavustuksia uhkasi leikkaus vuoden 2008 talousarvioon. Seuran johdolla ympäristökasvatustyötä tekevät järjestöt kävivät ympäristöministeri Lehtomäen audienssilla esittelemässä järjestöjen ympäristökasvatustyötä. Lisäksi asiassa lähestyttiin kirjeitse kansanedustajia. Seuran hallituksen puheenjohtaja esitteli ympäristökasvatusmäärärahojen riittävyyttä eduskunnan valtiovarainvaliokunnan asunto- ja ympäristöjaostossa. Yhteisen vaikuttamistyön tuloksena ympäristöhallinnon järjestöavustukset säilyivät vuoden 2008 talousarviossa ennallaan.

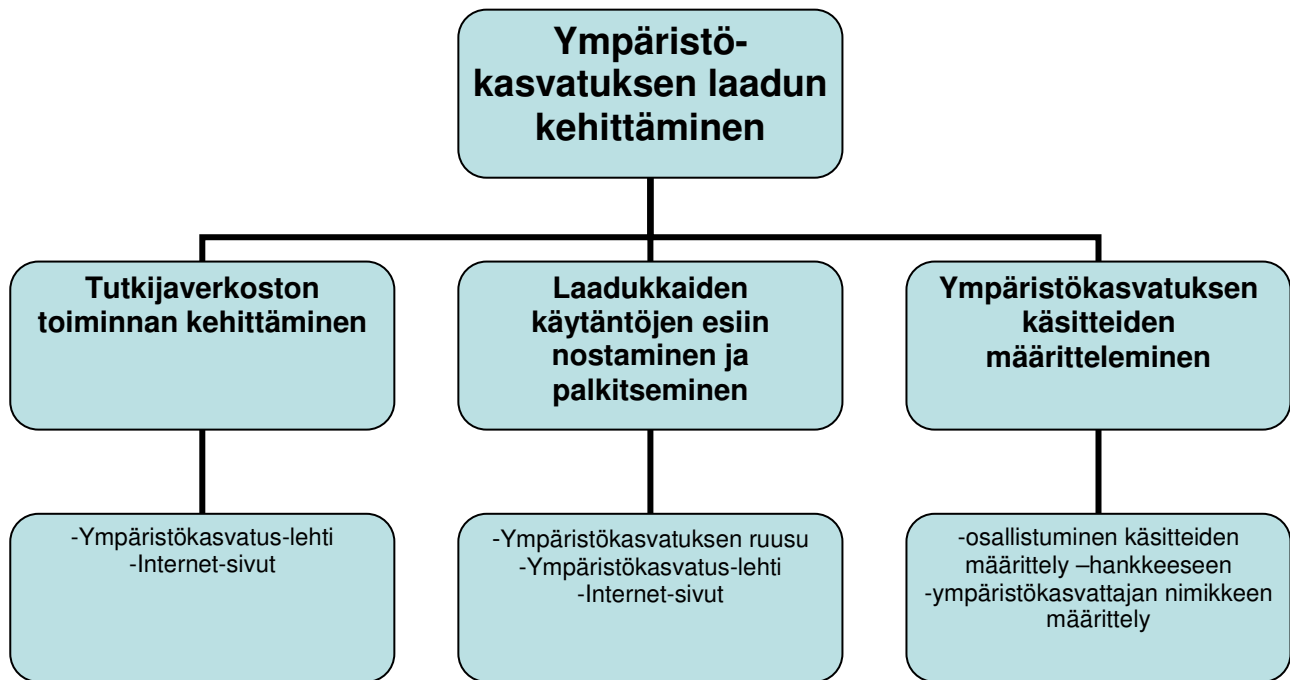
Vihreä lippu –toimintaa esiteltiin kestävän kehityksen toimikunnan koulutusjaoston aluetilaisuuksissa eri puolilla maata (Hämeenlinna, Jyväskylä, Mikkeli, Rovaniemi, Oulu). Hämeenlinnan aluetilaisuudessa esiteltiin myös alueellisen ympäristökasvattajan toimintamallia. Tätä alueelliseen ympäristöinnostajaan perustuvaa mallia esiteltiin myös muissa tapaamisissa ja tilaisuuksissa sekä jaettiin hankkeessa tuotettua materiaalia.

Kesäkuussa Vihreä lippu –ohjelman haasteita ja rahoitustarpeita esiteltiin audienssilla opetusministeriön valtiosihteerille Heljälle Misukalle.

Seura antoi syksyllä lausunnon luonnoksesta opetusministeriön koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmaksi. Luonnoksesta puuttui ympäristökasvatus lähes kokonaan. Toiminnanjohtaja kävi myös opetusministeriössä audienssilla tapaamassa erityisavustaja Laura Rissasta kehittämissuunnitelmasta. Opetusministeriössä oli kiinnostusta ympäristökasvatuksen edistämiseen, mutta ilmeisesti vähäisten resurssien vuoksi lopullinen suunnitelma jäi edelleen hieman kevyeksi ympäristökasvatuksen näkökulmasta. Kehittämissuunnitelma valmistui loppuvuodesta 2007.

Ympäristökasvatus-lehden teemanumerot jaettiin kansanedustajille ajankohtaisella saatekirjeellä varustettuna.

3. YMPÄRISTÖKASVATUKSEN LAADUN KEHITTÄMINEN

Seura osallistui keskeisenä toimijana Pääkaupunkiseudun kierrätyskeskuksen koordinoimaan käsitteiden määrittely –hankkeeseen. Hankkeen tuloksia esitellään jatkossa Seuran nettisivuilla.

Työvoimahallinnon pyynnöstä määrittelimme syksyllä 2007 ympäristökasvattajan nimikettä. Teimme jäsenistöllemme kyselyn ja koostimme kyselystä tiivistelmän ympäristökasvattajan työstä ja tehtävistä. Ympäristökasvattaja lisättiin työvoimahallinnon ammattinettiin yhtenä esiteltävänä ammattina.

Suomen Ympäristökasvatuksen Seuran sateenvarjon alla toimii alan tutkijaverkosto. Verkosto välittää Ympäristökasvatus-lehden, Ympäristökasvatuspäivien ja internet-sivujemme kautta tietoa tuoreimmista tutkimustuloksista kasvattajille. Näin verkosto antaa kasvattajille uusia, toimivia työvälineitä ympäristökasvatukseen. Verkoston toinen keskeinen merkitys on tutkijoiden välinen vuorovaikutus ja vertaistuki.

Vuonna 2007 Ympäristökasvatuspäivien tutkijaseminaari peruuntui vähäisen osallistujamäärän vuoksi. Seura jatkaa konseptin kehittämistä osana Ympäristökasvatuspäiviä. Tutkijoiden oman sähköpostilistan luominen siirrettiin vuoden 2008 puolelle internetsivujen uudistamisen yhteyteen.

Seura jakoi Ympäristökasvatuspäivillä Ympäristökasvatuksen ruusu -tunnustuspalkinnot ansiokkaasta ympäristökasvatustyöstä. Seura haluaa tunnustuksilla nostaa esiin esimerkillisiä ympäristökasvatuksen käytäntöjä sekä erinomaista työtä tekeviä ympäristökasvattajia. Ruusut myönnetään vuosittain tahoille, jotka ovat toimineet pitkäjänteisesti, uutta luovasti ja ympäristökasvatusta edistäen. Vuonna 2007 ruusu myönnettiin seuraaville:

1. Hyvinkään-Riihimäen Ympäristöosaamisen keskuksen koordinaattori Maija Venäläinen.

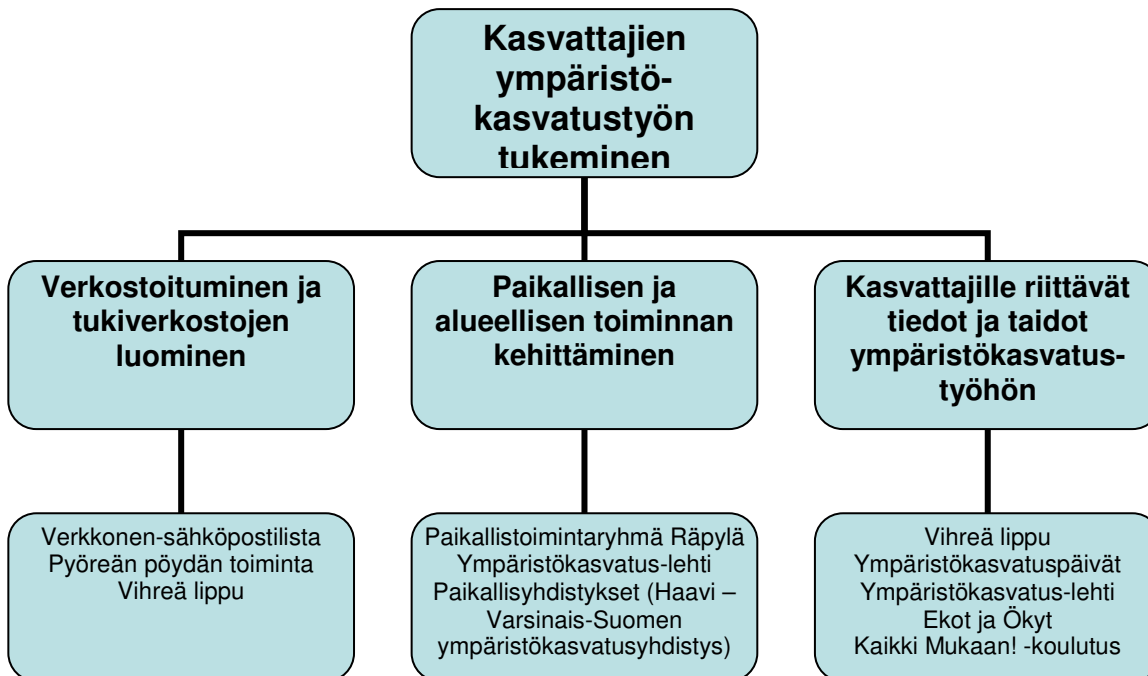
Ruusut myönnettiin pitkästä ja ansiokkaasta ympäristökasvatustyöstä varsinkin luontokoulutoiminnan edistämiseksi. Venäläinen on ollut maamme kantavia voimia luontokoulujen aseman vahvistamisessa sekä luontokoulujen välisen yhteistyön edistämässä Itämeren alueella.

2. Kaarinan perhepäivähoidon Vihreä lippu –team.

Kaarinan Vihreä lippu –team on 15 perhepäivähoitajan muodostama ainutlaatuinen verkosto. Vihreä lippu –ympäristöohjelma on yhdistänyt verkostoa ja antanut voimaa viedä työtä eteenpäin. Kaarinan Vihreä lippu –team on onnistunut käsittelemään vaikeitakin ympäristöasioita pienten lasten kanssa. Arvokkaassa arkipäivän toiminnassa on kiteytynyt ajatus; pienin askelin kohti kestävämpää elämäntapaa.

Ympäristökasvatus-lehti nosti vuoden 2007 aikana esille neljässä numerossaan toimivia ympäristökasvatuskäytäntöjä. Lisäksi lehdessä oli oma palsta alan tutkimusuutisille.

4. KASVATTAJIEN YMPÄRISTÖKASVATUSTYÖN TUKEMINEN JA YHTEISTYÖVERKOSTOT

4.1. Vihreä lippu – ympäristöohjelma

Vihreä lippu on päiväkodeille, kouluille ja oppilaitoksille tarkoitettu ympäristöohjelma. Se on osa kansainvälistä Eco-Schools –ohjelmaa, johon osallistuvat muun muassa lähes kaikki EU –maat. Ohjelma perustuu ympäristöjärjestelmien jatkuvan kehittämisen periaatteeseen. Ympäristövaikutusten hallinnan lisäksi keskeistä on kasvatuksellisen näkökulma. Lapset ja nuoret ovat keskeisessä roolissa toiminnan suunnittelussa, toteutuksessa ja tulosten arvioinnissa. Osallistujat tekevät suunnitelmallista ympäristökasvatustyötä arjen tasolla, mikä on ympäristökasvatuksen vaikuttavuuden elinehto.

Ohjelman osallistujat ovat päivähoitoyksiköitä, peruskouluja, lukioita ja ammatillisia oppilaitoksia. Vuonna 2007 ohjelmassa oli 185 osallistujaa. Ohjelma edellyttää osallistujalta määrätietoista, monipuolista ja jatkuvaa toimintaa sekä koko yhteisön osallistumista toimintaan. Näin ohjelma tavoittaa päivittäin lähes 40 000 suomalaista lasta, nuorta ja aikuista.

Vihreä lippu -ohjelman osallistujat voivat hakea lipun käyttöoikeutta toimittuaan ohjelmassa vähintään yhden lukuvuoden ajan. Vihreä lippu myönnetään suunnitelmallisille, osallistaville ja koko yhteisön toimintakulttuuria kehittäville projekteille. Lipun käyttöoikeutta haetaan uudelleen vähintään puolentoista vuoden välein. Vuoden 2007 lopussa lipun käyttöoikeus oli voimassa 149 osallistujalla.

Kun osallistuja on läpikäynyt vähintään kolme Vihreä lippu -projektia, se voi anoa siirtymistä Kestävälle Vihreä lippu tasolle (ent. pysyvä lippu). Näiden Kestävän tason osallistujien määrä kasvaa jatkuvasti. Vuoden 2007 päättyessä Kestävällä tasolla oli 73 osallistujaa, kun vastaava luku vuotta aiemmin oli 58.

Suomen Ympäristökasvatuksen Seuralla oli vuonna 2007 yhteistyökumppanina 21 Vihreä lippu -ohjelman alueellista edistäjää. Alueelliset edistäjät ovat paikallisia ja alueellisia

ympäristökasvatuksen toimijoita, kuten luontokouluja, jotka ovat sitoutuneet tiedottamaan Vihreä lippu -ohjelmasta ja tukemaan alueensa Vihreä lippu -osallistujia mm. tarjoamalla neuvontaa ja koulutusta ja edistämällä osallistujien välistä yhteistyötä.

Vuonna 2007 Vihreä lippu -ohjelman merkittävin uudistus oli uuden Yhteinen maapallo -teemamateriaalin tuottaminen osallistujien käyttöön. Teema käsittelee kestävästä kehityksestä kansainvälisestä näkökulmasta aiheinaan muun muassa globaalit ympäristöongelmat, köyhyyden vastainen taistelu sekä YK:n vuosituhatavoitteet. Teema toteutettiin ulkoasiainministeriön tuella.

Syyskuussa 2007 toteutettiin internetissä osallistujakysely, jossa Vihreä lippu -ohjelmaan osallistuvilta päiväkodeilta, kouluilta ja oppilaitoksilta kerättiin järjestelmällisesti palautetta ohjelman toimivuudesta, materiaaleista ja neuvontapalvelusta. Kyselyn tuloksia hyödynnetään ohjelman kehittämistyössä.

Vihreä lippu -ohjelma valittiin osallistujaksi kansainväliseen Eco-Schools -ohjelman koordinoimaan Environment&Innovation -kilpailuun.

Suomen Ympäristökasvatuksen Seuralla on yhteistyösopimus Natur och Miljön kanssa. Sopimuksen mukaan Natur och Miljö vastaa ruotsinkielisten osallistujien palvelusta ja materiaalin kääntämisestä ruotsiksi. Seura hallinnoi koko ohjelmaa ja vastaa kehittämistyöstä myös ruotsinkielisten osallistujien osalta.

4.2. Paikallistoiminta

4.2.1. Paikallistoimintaryhmä Räpylä

Hallituksen alla toimi aktiivinen paikallistoimintaa koordinoiva ryhmä, Räpylä. Vuonna 2007 Räpylä otti keskeiseksi tehtäväkseen Syksyn roolin miettimisen alueellisessa ympäristökasvatuksen yhteistyössä. Syksyn aikana yhteistyön toteuttamisen osalta valmistuivat ensimmäiset suunnitelmat. Räpylä järjesti syksyllä pääkaupunkiseudulla jäsenistölle yhteisen retken Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskuksen Kohtuullisen onnellinen -näyttelyyn.

4.2.2. Haavi – Varsinais-Suomen ympäristökasvatusyhdistys

Seuran ensimmäinen rekisteröity paikallisyhdistys, Haavi – Varsinais-Suomen ympäristökasvatusyhdistys, edistää ympäristökasvatusta omassa maakunnassaan. Haavi kokosi alueen ympäristökasvattajia verkostoksi, osallistui ympäristökasvatuksen alueelliseen kehittämiseen ja järjesti tapahtumia ja koulutusta ympäristökasvattajille.

Huhtikuussa 2007 Haavi kutsui koolle järjestöjen yhteistyöfoorumin: Varsinais-Suomen Pyöreän pöydän. Pyöreä pöytä lisää järjestöjen yhteistoimintaa ympäristökasvatuksen saralla. Ensimmäisen toimintavuoden aikana mm. selviteltiin yhteistyön periaatteita ja luotiin pohja yhteiselle tapahtumakalenterille verkkoon sivuille www.haavi.org. Sivustolla on myös Haavin kotisivut sekä Apaja – ympäristökasvatuksen resurssipankki. Lisäksi Pyöreän pöydän puitteissa suunniteltiin järjestöjen ympäristökasvatusta edistävää hanketta. Varsinais-Suomen Pyöreä pöytä kokoontui vuoden 2007 aikana viisi kertaa.

Haavi oli aktiivisesti mukana Lounais-Suomen (Satakunta ja Varsinais-Suomi) ympäristökasvatuksen kehittämiskeskuksen suunnittelussa.

Haavi järjesti vuonna 2007 useita tapahtumia ja tapaamisia ympäristökasvatuksesta kiinnostuneille, mm. Haavi auki! -tapaamisen pöllöretken merkeissä maaliskuussa, kesäretken Vaarniemeen ja Rauvolanlahdelle kesäkuussa ja Ympäristökasvatuksen klubi-illat keväällä Pyöreän pöydän kokoamisen merkeissä ja syksyllä Ilmastonmuutos ja Itämeri -illan yhteydessä. Koulutusten osalta Haavi järjesti lokakuussa Muirin taival -retken Kuhankuonolla.

Haavi järjesti joulukuun alussa jäsenilleen Ympäristökasvatukselliset pikkujoulut, johon osallistui myös keskusjärjestön hallitus. Tilaisuudessa jaettiin Ympäristökasvatuksen Ruusu Kaarinan perhepäivähoidon Vihreä lippu -teamille.

Haavi lähetti jäsentiedotteen kaksi kertaa vuodessa.

Vuoden 2007 lopussa Haavilla oli 50 varsinaista jäsentä, joista yhteisöjäseniä oli kuusi. Lisäksi Haavilla oli yksi kannatusjäsen Oy Harkka-Yhtiöt Ab. Haavin yhteisöjäseniä ovat Ab Utbildning Sydväst, Metsähallitus / Lounais-Suomen puistoalue, Metsähallitus / Sinisimpukan luontokeskus, Paasikivi-opisto, Pöytyä-Yläne-Oripää 4H-yhdistys/Luontokoulu Aquila ja Saaristomeren luontokoulu.

4.3. Koulutus ja neuvonta

4.3.1. Ympäristökasvatuspäivät

Vuosittain järjestettävät valtakunnalliset Ympäristökasvatuspäivät tarjoavat alan toimijoille tukea ja virikkeitä omaan työhön. Vuonna 2007 päivät järjestettiin 10. – 12.10. Oulussa. Päivät antoivat eväitä ilmastomuutoksen käsittelyyn lasten ja nuorten kanssa. Osallistujia päivillä oli 115 henkeä. Opettajien, lastentarhanopettajien, järjestöjen ympäristökasvattajien lisäksi paikalla oli paljon Metsähallituksen henkilöstöä, jolle oli räätälöity oma työpaja, Tarinanlumoa opastustoimintaan.

Päivät koostuivat Minä ja ilmastomuutos -seminaarista, ympäristökasvatuksen yhteistyöseminaarista, työpajatyöskentelystä, ympäristöhallinnon ympäristökasvatuksen neuvottelupäivistä, Vihreän lipun alueellisten edistäjien tapaamisesta sekä iltaohjelmasta. Osallistujat olivat saadun palautteen perusteella päivien antiin tyytyväisiä ja kokivat saaneensa käytännön tukea työhönsä.

Vihreä Sivistys- ja Opintokeskus ViSio tuki päivien järjestämistä.

Päivistä löytyy kooste internetsivuiltamme www.ymparistokasvatus.fi

4.3.2. Muu koulutus ja neuvonta

Ekot ja Ökyt nuorisotyössä -hanke sai opetusministeriöltä jatkorahoitusta. Hankkeen toisessa vaiheessa pääkohderyhmänä ovat nuorisotyön opettajat ja opetusta antavat NUVA-oppilaitokset. Hankkeen kuuden lähipäivän mittainen ympäristökasvatuskoulutus käynnistyi lokakuussa 2007. Osallistujia on kahdeksasta eri oppilaitoksesta. Koulutus antaa eväitä ympäristökasvatuksen ja sen menetelmien toteuttamiseen nuorisotyössä ja nuorisotyön opetuksessa. Hanke jatkuu vuoden 2008 loppuun.

Syksyllä 2007 käynnistyi Oulussa Kaikki Mukaan! Kestävä kehitys ja osallisuus koulussa –koulutus opettajille Opetushallituksen rahoituksella. Koulutukseen osallistuu 15 henkeä. Koulutus jatkuu vuoden 2008 alussa vielä kahdella lähijaksolla ja opiskelijoiden etäopiskeluna.

Kevätkokouksen yhteydessä oli mahdollisuus tutustua opastetulla retkellä Suomenlinnan luontoon. Syyskokouksen yhteydessä tarjottiin mahdollisuutta Ympäristöaarrekartta –työpajaan, mutta paja peruuntui vähäisen kiinnostuksen vuoksi. Samoin Seuran perinteinen ympäristökasvatusmatka jäi vuonna 2007 toteutumatta matkavastaavan estyttyä tehtävän hoidosta.

Alueelliset edistäjät järjestivät Vihreän lipun koulutuksia. Vuonna 2007 oli 23 kasvattajille suunnattua koulutustilaisuutta. Tilaisuuksista 14:ssä esiteltiin Vihreä lippu -ohjelmaa ja kaksi tilaisuutta oli suunnattu ainoastaan ohjelmassa jo mukana oleville kokemustenvaihtoa varten. Seitsemän koulutuksen aiheena oli jokin ohjelman teemoista. Koulutuksiin osallistui kaikkiaan hieman yli 400 henkilöä.

4.4. Ympäristökasvatuksen yhteistyö

Teemme yhteistyötä sekä kansallisella että kansainvälisellä tasolla. Kansallisella tasolla yhteistyö muodostuu Pyöreän pöydän yhteistyöstä, luontokoulu yhteistyöstä, alueellisesta ympäristökasvatuksen yhteistyöstä sekä vuosittain vaihtuvista yhteistyökuvioista eri järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa. Kansainvälinen yhteistyömme linkittyy erityisesti Vihreä lippu – ohjelmaan ja sen kansainvälisiin verkostoihin (Fee, Eco-Schools –ohjelma). Vihreä lippu –ohjelman kautta myös ohjelman osallistujat saavat kansainvälisiä kontakteja

Ympäristökasvatuksen alueellisen yhteistyön edistämiseksi Seura avasi verkkonen-sähköpostilistan alueellisten yhteistyöverkostojen väliseen informaation vaihtoon vuoden 2007 alussa.

4.4.1. Pyöreän pöydän yhteistyö

Suomen Ympäristökasvatuksen Seura koordinoi ympäristökasvatustyötä tekevien järjestöjen yhteistyöfoorumia, Pyöreää pöytää, jossa ympäristökasvattajat valtakunnan tasolla kohtaavat. Vuonna 2007 Pyöreä pöytä kokoontui neljä kertaa. Keväällä Pyöreän pöydän tapaamisissa tutustuttiin mm. kouluvierailuhankkeiden käytännön toteuttamiseen. Syksyllä Pyöreässä pöydässä esiteltiin ympäristökasvatuksen käsitteiden määrittely –hanketta. Lisäksi Viherympäristöliitto kävi esittelemässä Pyöreän pöydän järjestöille Vihervuotta 2008.

Vuoden aikana Seura konsultoi alueellisten Pyöreiden pöytien käynnistymistä puhelimitse, sähköpostitse ja henkilökohtaisissa tapaamisissa. Joillakin alueilla toiminta käynnistyiikin vuoden 2007 aikana.

Pyöreän pöydän yhteistyössä olivat mukana seuraavat järjestöt ja tahot: Biologian ja maantieteen opettajien liitto, BirdLife, Dodo ry, GAP Finland, 4H-liitto, Historian ja yhteiskuntatieteen opettajien liitto, Kerhokeskus –koulutyön tuki ry, Kuluttajavirasto, Lastentarhanopettajaliitto, Luokanopettajaliitto, Luonto-Liitto, Maan ystävät, Mannerheimin lastensuojeluliitto, Marttaliitto, Opetusalan koulutuskeskus Opeko, Natur och Miljö, Pidä Saaristo Siistinä, Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskus, Suomen Kotiseutuliitto, Suomen Latu, Suomen Liikunta ja Urheilu, Suomen luonnonsuojeluliitto, Suomen Maakasvatusyhdistys, Suomen Metsäyhdistys, Suomen partiolaiset, Kotitalousopettajien liitto, Viherympäristöliitto, WWF, YTV

4.4.2. Luonto- ja ympäristökoulu yhteistyö

Vuonna 2007 perustettiin oma Luonto- ja ympäristökoulujen liitto ajamaan luonto- ja ympäristökoulutoiminnan etuja. Seura oli mukana liiton perustamista valmistelemissä kokouksissa ja antoi konsultointiapua järjestön sääntöjen laadinnassa. Samalla sovittiin Luonto- ja ympäristökoulujen liiton ja Seuran välisestä työnjaosta.

Seura oli mukana yhteistyökumppanina Itämeren alueen luontokoulujen yhteistyöhankkeessa (BSR-Eagle). Internetsivuillamme on oma osio luontokoulutoiminnalle sekä linkki vuonna 2005 ilmestyneeseen luonto- ja ympäristökoulu esitteeseen.

4.4.3. Muu yhteistyö

Vuonna 2007 Seuralla oli yhteistyötä useiden eri tahojen kanssa. Vuoden 2007 alussa Seura liittyi **Kepan** jäsenjärjestöksi.

Seuran edustajat (Merike Niitepöld ja Marjo Soulanto) ovat osallistuneet **Kirkko ja kulttuuriympäristö -hankkeeseen**. Hanketta koordinoi Kirkkopalvelut ja sen tavoitteena on laatia ympäristökasvatusmateriaali seurakuntien lapsityön käyttöön. Ympäristökasvatusmateriaali valmistuu kevään 2008 aikana. Hanke on mielenkiintoinen ja konkreettinen avaus kauan suunniteltuun yhteistyöhön seurakuntien kanssa.

Seuralla on **Siemenpuusäätiön** perustajajäsenenä edustaja (ja varajäsen) Siemenpuusäätiön valtuuskunnassa. Seuran puheenjohtaja toimii vuonna 2008 myös Siemenpuusäätiön valtuuston puheenjohtajana. Yhteistyö Siemenpuusäätiön kanssa takaa tiedonkulun järjestöjen välillä ympäristökasvatuksen, kehityskysymysten ja kansainvälisten suhteiden saralla.

Ympäristöministeriön asettamassa **Ilmastoforumissa** Seuraa edusti (Malva Green, varalla Mika Helva). Ilmastoforumia kokoontui vuoden aikana kuusi kertaa.

Seura oli mukana **Pääkaupunkiseudun kierrätyskeskuksen, Marttaliiton ja virolaisen MTU Taaskasutuksen Uusi Elämä –Uus elu –hankkeessa** yhteistyökumppanina. Hanke edisti kestäväää elämäntapaa, kohtuullisuutta ja uudelleenkäyttöä. Samalla muistutettiin, että onnea ei voi ostaa ja pohdittiin mikä on kohtuullista.

Seura (Jaana Hiltunen ja Heli Konivuori) osallistui ympäristökasvatuksen asiantuntijana **Pietarin ja Lahden kaupunkien väliseen yhteistyöhankkeeseen The City as Learning and Healthier Environment for young people: towards UN Decade of Education for Sustainable Development**.

Kerhokeskuksen kanssa käytiin neuvotteluja ympäristökasvatuskerhotoiminnan kehittämistä. Seura pyysi neuvotteluihin mukaan Luonto-Liiton, jonka kerhotoiminnan esittelyä lähdetään viemään Kerhokeskuksen sivuille. Viherympäristöliiton kanssa suunniteltiin tiedotusyhteistyötä Vihervuoteen 2008 liittyen. Vuoden yhtenä keskeisenä teemana on ympäristökasvatus.

Allianssin kanssa sovittiin tehtävästä tiedotusyhteistyöstä liittyen nuorispuolen ympäristökasvatuskoulutusten markkinointiin.

SOK:n kanssa käynnistyi yhteistyö. Tarkoituksena on, että Vihreä lippu –ohjelmasta julkaistaan artikkeleja Yhteishyvä-lehdessä. Lisäksi ideoidaan S-ryhmän internet-sivuille lapsille ja nuorille ympäristökasvatuksellisia sisältöjä.

Muista yhteistyötahoista erityisesti mainittakoon ympäristöministeriö, opetusministeriö, Opetushallitus, Kestävän kehityksen toimikunnan koulutusjaosto, alueelliset ympäristökeskukset, Helsingin kaupungin ympäristökeskus, Helsingin opetusvirasto, Helsingin kaupungin Nuorisoasiankeskus, Motiva, OKKA-säätiö, Suomen luontokoulut, seuran jäsenjärjestöt, Pyöreän pöydän toimijat, SFS Ympäristömerkintä, Luomukeittiökeskus, Karjalan luontokouluyhdistys, Varsinais-Suomen Agendatoimisto, Suomen ympäristöopisto Sykli sekä Vihreä Sivustus- ja Opintokeskus ViSiO.

5. Viestintä

5.1. Yleistä

Vuonna 2007 Suomen Ympäristökasvatuksen Seura julkaisi Ympäristökasvatus-lehteä, esitti kannanottoja ja lausuntoja. Tiedotimme kuukausittain ajankohtaisista ympäristökasvatusasioista. Vihreä lippu –osallistujat saivat kuudesti sähköisen Vinkit&Linkit –tiedotteen ajankohtaisista aiheista.

Seura osallistui tammikuussa Educa-messujen Kansalaisvaikuttamisen torille omalla esittelypisteellä. Messuilla jaettiin Ympäristökasvatus-lehteä, infoa seuran toiminnasta ja erityisesti Vihreä lippu -ohjelmasta. Helmikuussa Seura järjesti yhdessä Vihreä lippu –koululaisten kanssa jätelajittelukilpailun eduskunnassa kansanedustajille ja muulle eduskunnan henkilöstölle.

Koululainen-lehti kääntyi Seuran puoleen lehden ympäristösisältöjen kehittämiseksi. Yhteistyötä jatketaan asiantuntija-apuna juttujen teossa ja ideoinnissa tarpeen mukaan. YLE:n opettaja.tv:n Opetussuunnitelma-ohjelmasarjan kahdessa jaksossa keskityttiin Vihreä lippu -ohjelmaan. Seura toimi ohjelmia suunniteltaessa asiantuntijana Vihreä lippu -ohjelmaan liittyvissä asioissa sekä valitsi ohjelmaan soveltuvan koulun.

Hallituksen puheenjohtaja osallistui 2.5. MTV 3:n aamu-tv:n keskusteluun roskaamisesta ja siihen liittyvistä ympäristökasvatuksen kysymyksistä. Keskusteluun osallistui myös Tuula-Maria Ahonen Roska päivässä -liikkeestä.

Vihreä lippu näkyi tiedotusvälineissä varsinkin uusien lippujen myöntämisen yhteydessä keväällä ja vuoden lopulla.

5.2. Ympäristökasvatus-lehti

Ympäristökasvatus-lehti on ympäristökasvatusalan merkittävin mediakanava. Lehti edistää keskustelua ympäristökasvatuksen ajankohtaisista aiheista, tiedottaa ympäristökasvatustutkimuksesta, kehittämishankkeista ja innovaatioista sekä edistää verkostoitumista ympäristökasvatuksen alalla.

Lehdestä ilmestyi vuonna 2007 kaksi teemanumeroa, joita markkinoitiin jäsenistöä laajemmalle lukijakunnalle. Kevään teemanumero oli kaupunkiympäristökasvatus, joka toteutettiin yhteistyössä ympäristöjärjestö Dodon kanssa. Syksyllä Ympäristökasvatuspäivien yhteydessä ilmestyi teemanumero ilmastonmuutoksesta. Lisäksi lehdestä ilmestyi kaksi jäsenistölle suunnattua numeroa, toinen helmikuussa ja toinen joulukuussa.

Lehteä kehitettiin vuoden aikana siten, että joka numerossa tarjotaan käytännön vinkkejä ympäristökasvatustyöhön.

6. Talous

Suomen Ympäristökasvatuksen Seuran tärkeimmät tulonlähteet vuonna 2007 olivat jäsen- ja kurssimaksut, Vihreä lippu –ohjelman osallistumismaksut ja sponsorituki sekä ympäristöministeriön, opetusministeriön ja ulkoasiainministeriön avustukset. Erittäin merkittävää toiminnalle oli Vihreä lippu –ohjelman sponsorirahoitus, johon osallistuivat vuonna 2007 Suomen NP-Kierrätys, Kuluttajakuitu ry, Jätelaitosyhdistys ja Paperinkeräys Oy. Lisäksi ohjelman joulutervehdys –kampanjaan osallistuivat seuraavat yritykset: SOK, Egoa Finland Oy, Vantaan Energia, Kainuun ympäristökeskus ja Oy Scancool Ab.

Merkittävimmän menoerän muodostivat henkilöstökulut. Lisäksi merkittäviä kuluja muodostui toimitilan vuokrasta, Ympäristökasvatus-lehden ja Vihreä lippu -materiaalin tuottamisesta, Ympäristökasvatuspäivistä sekä tiedotuksesta kopiointineen, postituksineen ja internet-kuluineen.

Varsinaisen toiminnan kulut olivat 171 842 €. Tilikauden tulos oli 27 036 € ylijäämäinen. Tilikauden tulosta selittää Vihreän lipun joulutervehdyskampanjan odotettua parempi tuotto sekä järjestösihteerin sairausloman takia pienentyneet palkkakulut. Osa ylijäämästä selittyy materiaalien tilaamisen ja tuottamisen siirtymisellä vuoden 2008 puolelle muun muassa järjestön toiminta-avustuspäätöksen myöhäisen ajoittumisen vuoksi.